

NOAH for dyrs rettigheter
Dronningensgate 13
0152 OSLO

Deres ref

Vår ref
20/2601-5

Dato
25. september 2020

Avgjørelse av klage på vedtak om kvote for lisensfelling av jerv i region 8 i 2020-2021

Klima- og miljødepartementet viser til klage fra NOAH 24. juli 2020 over rovviltnemnda i region 8 sitt vedtak 1. juli 2020 om kvote for lisensfelling av jerv i region 8 i 2020-2021.

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemnda i region 8 sitt vedtak om kvote for lisensfelling av jerv i 2020/2021. Departementet finner at det foreligger et tilstrekkelig skadepotensial, at det ikke er andre tilfredsstillende løsninger enn å åpne for lisensfelling av jerv og at kvoten ikke vil være skadelig for bestandens overlevelse. Departementet mener i likhet med Miljødirektoratet at den vedtatte kvoten er høy, og at det er lite sannsynlig at den blir felt gjennom ordinær lisensfelling. Det kan ikke forventes at hele restkvoten vil bli fylt gjennom ekstraordinære uttak ved hjelp av rovviltforvaltningen i løpet av vinteren 2020/2021. Klagen er dermed ikke tatt til følge.

Saksgang

Rovviltnemnda i region 8 vedtok 1. juli 2020 kvote for lisensfelling av jerv for 2020-2021. Vedtaket ble på klaget av NOAH 24. juli 2020. Rovviltnemnda behandlet klagen og opprettholdt sitt tidligere vedtak 24. august 2020. Miljødirektoratet ga sin faglige tilråding 7. september 2020.

Klagers anførsler

NOAH mener det ikke er lovhjemmel for felling av jerv for å regulere bestanden ned mot bestandsmålet eller for å begrense utbredelse av bestanden. De mener den fastsatte kvoten for lisensfelling av jerv er uforholdsmessig høy tatt hensyn til skadeomfanget, jervebestandens størrelse og andre årsaker til tap. De mener også vedtaket ikke oppfyller kravet om andre tilfredsstillende løsninger.

Rovviltnemndas vurdering

Rovviltnemnda har i sitt vedtak redegjort blant annet for regelverket, bestandssituasjonen for jerv, tap av sau og rein til jerv og om kunnskapsgrunnlaget. De viser blant annet til at det i perioden 1. juni 2019 til 31. mai 2020 ble undersøkt 159 rein og sau dokumentert eller antatt tatt av jerv. Av disse var 135 rein. Dette var en betydelig økning fra året før, hvor 94 undersøkte rein og sau, hvorav 69 rein ble dokumentert eller antatt tatt av jerv i samme periode. Videre sier nemnda:

"Basert på meldinger om jerveaktivitet, dokumenterte tap av beitedyr til jerv, DNA-registreringer av jerv og dokumenterte ynglinger samt kjent avgang av jerv vurderer sekretariatet det er sannsynlig at jervebestanden før jakt i 2020 vil være betydelig større enn det den var før jakt i 2019."

Rovviltnemnda fattet følgende vedtak:

"Sekretariatet innstiller på at kvote for lisensfelling av jerv settes til 40 jerv.

For Finnmark settes kvoten til 25 jerv, hvorav inntil 16 tisper. Av kvoten kan inntil 8 felles i A-området, hvorav inntil fire tisper.

For Troms og samarbeidsområdet med Nordland settes kvoten til 15 jerv, hvorav inntil ni tisper. Av kvoten kan inntil åtte felles i A-området, hvorav inntil fem tisper."

Miljødirektoratets faglige tilråding

Miljødirektoratet sier i sin faglige tilråding blant annet:

"Rovviltnemnda sitt kvotevedtak er i samsvar med Fylkesmannens innstilling.

Fylkesmannen har, i samsvar med rovviltforskriften § 3, benyttet data fra Nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt som grunnlag for sin anbefaling. I motsetning til ordinær jakt er lisensfelling skademotivert, og er rovviltnemndas viktigste redskap i å forvalte jervebestanden så nært som mulig bestandsmålet som er fastsatt for regionen. I region 8 er målet satt til 10 årlige ynglinger, hvorav 7 årlige ynglinger i Troms og 3 i Finnmark. Jervebestanden skal i størst mulig grad styres inn mot prioriterte områder for jerv gjennom differensiert forvaltning. Det vil si at felling er viktigste virkemiddel utenfor jervområdene, mens andre forebyggende tiltak mot skade på beitedyr er viktigst innenfor jervområdene. Kunnskapsgrunnlaget er generelt godt i rovviltforvaltningen, og det gjelder også for jerv i region 8. Forvaltning av så små bestander som jerv er likevel krevende, fordi det er ikke mulig å operere med eksakte bestandsstørrelser målt i antall individ selv med god kontroll på antall ynglinger og fangst- gjenfangstanalyser av DNA. Tilfeldige hendelser kan gi store uforutsette utslag. Fylkesmannen har i saksutredningen gjort rede for kunnskap om bestandsstørrelse, og anbefalt et uttak som representerer 36 % av estimert antall individer i Troms og Finnmark vinteren 2019. I tillegg kommer jerv som forekommer innenfor et område på i underkant av 700 km² i Evenes og deler av Narvik kommuner i Nordland fylke som også omfattes av kvotevedtaket. Det er ikke registrert ynglinger i dette området de siste årene. NINA rapport 1762 viser hvordan en romlig fangst – gjenfangstmodell av DNA-identifiserte jerver kan benyttes for å anslå antall individer i en region med rimelig god sikkerhet. Vinteren 2019 er det estimert 90,4 jerver i region 8. I årene 2017 – 2019 ble det påvist i gjennomsnitt 10,7 ynglinger i Troms og Finnmark. Så langt i år er det påvist 19

ynglinger som er lagt inn i Rovbase i Troms og Finnmark fylke. Dette tallet kan endre seg fram gjennom Rovdatas gjennomgang og kvalitetssikring og den årlige overvåkingsrapporten foreligger 1. oktober. 3 ynglinger ble tatt ut av SNO i år, alle utenfor forvaltningsområdet for jerv i Finnmark. Siden 10. september 2019 er det registrert 26 døde jerver i Troms og Finnmark, 6 av disse er valper felt under hiuttak. Av de øvrige 20 er 3 felt i lisensfelling og resten er felt av SNO på skadefelling. Det har vært et relativt høyt uttak av voksne jerv i Finnmark i vinter, til sammen 16 individer er felt i hovedsak

under ekstraordinær skadefelling av SNO. Dette bortfallet kompenseres i ukjent grad av valper som blir produsert etter årets ynglinger og ev. netto immigrasjon. Naturlig dødelighet på valper i første leveår er høy. Foreløpig er det ikke endelig fastslått hvor mange ynglinger det har vært i år i Finnmark, men det er så langt påvist 9 ynglinger, hvorav 3 er tatt ut av SNO. Miljødirektoratet viser til at den norske jervebestanden er del av en sammenhengende bestand med Sverige og Finland. Overvåkingen av jervebestanden i Norge er samkjørt med Sverige og den fortløpende kunnskapen om bestandsutviklingen er god i begge land. Den felles norsk-svenske bestanden har vært svakt økende de siste 6 åra fram til 2019, mens den norske andelen av bestanden har vært på samme nivå (NINA rapport 1762). Tilsvarende data for den finske delen av bestanden foreligger ikke. Direktoratet mener at kvotens størrelse ikke vil true bestandens overlevelse, jf. nasjonalt fastsatte bestandsmål og geografisk differensiert forvaltning. Miljødirektoratet viser til at den fastsatte kvoten for lisensfelling av jerv i region 8 er høy, og dersom kvoten effektueres vil dette medføre en reduksjon i antall reproduserende individer i bestanden. Miljødirektoratet viser til at de foreløpige tall for overvåking av jerv som ligger så langt over det regionale bestandsmålet. Forvaltningsområdet for jerv i region 8 er av en slik utbredelse at bestandsmålene på 10 ynglinger likevel kan oppnås så lenge kvoten styres til de deler av regionen som er prioritert til beite, eller kalvingsområder for tamrein. All erfaring tilsier imidlertid at kvoten ikke vil bli tatt ut. Direktoratet understreker at det ikke kan forventes at hele restkvoten vil bli felt av SNO i løpet av vinteren 2020/2021.

Konklusjon

Miljødirektoratet mener at en kvote på 40 jerver høy, og at det er lite sannsynlig at hele kvoten vil bli felt i ordinær lisensfelling. Det kan ikke forventes at hele kvoten vil bli fylt gjennom ekstraordinære uttak ved hjelp av SNO i løpet av vinteren 2020/2021.

Miljødirektoratet mener kvoten ikke vil være skadelig for bestandens overlevelse."

Klima- og miljødepartementets vurdering

Saken er behandlet etter naturmangfoldloven §§ 18 og 77 og rovviltforskriften §§ 3, 4, 7 og 10. Departementet legger, i henhold til naturmangfoldloven § 7, prinsippene i §§ 8 til 10 og 12 til grunn som en integrert del av avgjørelsen. Det samme gjelder naturmangfoldloven § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Også forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5 er trukket inn i skjønnsvurderingen.

På rovviltfeltet må forvaltningsmålet etter naturmangfoldloven § 5 ses i sammenheng med de vedtatte bestandsmålene som Stortinget har fastsatt for de fire store rovdyrartene og skal forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prp.

nr. 52 (2008-2009) s. 376. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning er konkretisert i rovviltforskriften §§ 3 og 4 og de regionale forvaltningsplanene for rovvilt. De nasjonale bestandsmålene er videre fordelt på forvaltningsregionene for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4. Det er fastsatt et bestandsmål på 10 årlige ynglinger av jerv i region 8, hvorav 3 i Finnmark.

Departementet anser at kunnskapsgrunnlaget i hovedsak er basert på eksisterende og tilgjengelig kunnskap, og at kravet i naturmangfoldloven § 8 er oppfylt. Departementet vurderer at det foreligger tilstrekkelig kunnskap i saken, og føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 får derfor mindre betydning.

Vilkåret om at uttaket må avverge skade

Etter naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b kan uttak av vilt tillates for å avverge skade på blant annet husdyr.

Naturmangfoldloven krever etter departementets vurdering at skadepotensialet er av et visst omfang og alvorlighetsgrad for at felling skal kunne tillates, jf. også uttalelse fra Justisdepartementets lovavdeling 15. desember 2016 der de skriver "...må det etter vår mening legges til grunn at loven oppstiller et visst minstekrav til skadens alvorlighetsgrad og omfang, før uttak kan skje". Bestemmelsen er utformet med sikte på å gjennomføre Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 1, jf. lovens forarbeider (Ot.prp. nr.52 (2008-2009)). Bestemmelsen må derfor tolkes på bakgrunn av konvensjonsbestemmelsens innhold. Også det generelle prinsippet om at norsk rett forutsettes å være i samsvar med Norges folkerettslige forpliktelser, tilsier en slik fortolkning. Artikkel 9 nr. 1 åpner for felling av vilt for å avverge "alvorlig skade" på bl.a. husdyr og tamrein, så fremt visse vilkår er tilfredsstilt. Ordet "alvorlig" innebærer krav til et visst omfang og en viss alvorlighetsgrad. Også konvensjonens verneformål trekker i retning av at det må være tale om fare for kvalifisert skade

Som det fremgår av rovviltnemndas vedtak er det dokumentert og antatt tatt av jerv, både rein og sau de senere årene.

Departementet legger til grunn at det også i 2020-2021 kan oppstå skade av et visst omfang og alvorlighetsgrad og at vilkåret i nml. § 18 første ledd bokstav b er oppfylt

Vilkåret om at formålet ikke kan nås på en annen tilfredsstillende måte

Det er i tillegg et vilkår at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, jf. naturmangfoldloven § 18 andre ledd. I vurderingen av vilkåret vil prinsippet om arealdifferensiert forvaltning, fastsatt blant annet i rovviltforskriften § 1 og rovviltnemndas forvaltningsplan, veie tungt. Av rovviltforliket 2011 framgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig. Dette innebærer blant annet at beitenæring skal tilpasses rovvilt i de områder der rovvilt har prioritet, mens det i prioriterte beiteområder skal gjøres raske uttak av rovvilt som gjør skade på beitedyr. Departementet viser her til at rovviltnemnda har differensiert kvoten mellom områder prioritert for jerv og områder prioritert for beite.

Departementet finner ikke at det foreligger andre tilfredsstillende løsninger for å avverge skade på beitedyr enn å vedta kvote for lisensfelling av jerv i region 8.

Vilkåret om at uttaket ikke må true bestandens overlevelse

Det følger av naturmangfoldloven § 18 andre ledd at vedtak etter bestemmelsens første ledd bokstav a til f bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse.

Når det gjelder effekten av påvirkninger på jervebestanden, jf. naturmangfoldloven § 10, foreligger det statusrapporter og lignende som gir betydelig kunnskap om den samlede belastningen arten utsettes for. Ut over enkelte påkjørsler og tilfeller av sykdom skjer avgangen av jerv i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling. Miljøforvaltningen har derfor god oversikt over de negative påvirkningsfaktorene på jervebestanden.

Som det fremgår av Miljødirektoratets faglige tilråding er det vinteren 2019 "estimert 90,4 jerver i region 8. I årene 2017 – 2019 ble det påvist i gjennomsnitt 10,7 ynglinger i Troms og Finnmark. Så langt i år er det påvist 19 ynglinger som er lagt inn i Rovbase i Troms og Finnmark fylke. Dette tallet kan endre seg fram gjennom Rovdatas gjennomgang og

kvalitetssikring og den årlige overvåkingsrapporten foreligger 1. oktober. 3 ynglinger ble tatt ut av SNO i år, alle utenfor forvaltningsområdet for jerv i Finnmark. Siden 10. september 2019 er det registrert 26 døde jerver i Troms og Finnmark, 6 av disse er valper felt under hiuttak. Av de øvrige 20 er 3 felt i lisensfelling og resten er felt av SNO på skadefelling. Det har vært et relativt høyt uttak av voksne jerv i Finnmark i vinter, til sammen 16 individer er felt i hovedsak under ekstraordinær skadefelling av SNO. Dette bortfallet kompenseres i ukjent grad av valper som blir produsert etter årets ynglinger og ev. netto immigrasjon. Naturlig dødelighet på valper i første leveår er høy. Foreløpig er det ikke endelig fastslått hvor mange ynglinger det har vært i år i Finnmark, men det er så langt påvist 9 ynglinger, hvorav 3 er tatt ut av SNO."

Miljødirektoratet mener den vedtatte kvoten er høy, men at bestandsmålet på 10 ynglinger likevel kan oppnås så lenge kvoten styres til de deler av regionen som er prioritert til beite eller kalvingsområde for tamrein. Direktoratet peker også på at det er lite sannsynlig at hele kvoten vil bli felt i ordinær lisensfelling og at kvoten ikke vil være skadelig for bestandens overlevelse. Departementet er enig i dette, og vil som Miljødirektoratet påpeke at det med en så stor kvote ikke kan forventes at hele restkvoten vil bli fylt gjennom ekstraordinære uttak ved hjelp av SNO i løpet av vinteren 2020/2021.

Konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemnda i region 8 sitt vedtak om kvote for lisensfelling av jerv i 2020/2021. Departementet finner at det foreligger et tilstrekkelig skadepotensial, og at det ikke er andre tilfredsstillende løsninger enn å åpne for lisensfelling av jerv og at kvoten ikke vil være skadelig for bestandens overlevelse. Departementet mener i likhet med Miljødirektoratet at den vedtatte kvoten er høy, og at det er lite sannsynlig at den blir felt gjennom ordinær lisensfelling. Det kan ikke forventes at hele restkvoten vil bli fylt gjennom ekstraordinære uttak ved hjelp av rovviltforvaltningen i løpet av vinteren 2020/2021. Klagen er dermed ikke tatt til følge.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Torkel Ramberg
spesialrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Fylkesmannen i Troms og Finnmark
Miljødirektoratet
Rovviltnemnda i region 8